

Skunkar och obemannade bibliotek

– Berättelse från en forskarresa till Kanada

Efter knappt åtta timmars flyg och två timmars bussresa är jag framme i London. Nej, inte i Englands huvudstad. Utan i London i delstaten Ontario i sydöstra Kanada. Luftfuktigheten är hög och termostaten på den stora skylten vid sidan av vägen visar 31 grader. Solen gassar, men om någon timme kommer istället åskan att dundra. På andra sidan vägen ligger byggnaderna utspridda där University of Western Ontario, UWO, håller till. Det är hit jag ska.

Fakulteten för Informations- och Mediastudier är belägen i en stor, nybyggd fyravåningsbyggnad. Trots att det är mitt i sommaren sitter några studenter med sina datorer vid borden och forskare rör sig i korridorerna. Det hålls sommarkurser och en doktorand i biblioteks- och informationsvetenskap disputerar denna dag med en avhandling om anonymitet i motståndsrörelser i sociala medier. Jag får närvara vid disputationsföreläsningen och några timmar senare firas en ny doktor.

Jag är på UWO som gästdoktorand i två veckor. I vanliga fall är jag på Köpenhamns Universitet där jag skriver min avhandling om hur användare av folkbibliotek i Danmark och Sverige styrs när inte personalen är närvarande, det vill säga under så kallad ”meröppettid”. Jag utforskar olika sätt att påverka användarnas beteende, men också deras upplevelser av att vara i biblioteksrummet och nyttja bibliotekets service.

Resan till Kanada har möjliggjorts genom pengar från Svensk Biblioteksforening och Oticon fonden i Danmark och det är Pam McKenzie, professor i biblioteks och informationsvetenskap, som bjudit in mig till universitetet.

Det är också Pam McKenzie som hämtar upp mig när jag anländer och hjälper mig till rätta. McKenzie forskar bland annat om vilka tekniker som folk använder och hur de använder dem för att hålla koll på vem som ska göra något, när det ska göras och vad som ska göras i vardagen. Exempelvis använder vissa kalendrar, antingen digitala eller analoga, medan andra har avancerade system med post it-lappar.

Gemensamma frågor

Den biblioteks- och informationsvetenskapliga inriktningen vid UWO knyter på många sätt an till forskningen som bedrivs vid svenska lärosäten genom att forskningen vilar på en humanistisk, och till viss del samhällsvetenskaplig, grund. När jag visas runt i korridorerna och hälsar på doktorander och seniora forskare finns det också många gemensamma frågor att diskutera.

Till exempel visar det sig att Heather Hill, som bland annat har forskat om tillgänglighet på folkbibliotek och samhälleliga faktorer som påverkar biblioteken, planerar ett forskningsprojekt om implementeringen av obemannade öppettider på folkbibliotek i Kanada. I Kanada är obemannade öppettider ett nytt och fortfarande relativt okänt fenomen i folkbibliotek. Men det faktum att utvecklingen går mot att fler bibliotek också i Kanada inför obemannade öppettider pekar mot att obemannade öppettider är en global företeelse.

Jag får också möjlighet att hålla en gästföreläsning för en stor grupp studenter som just nu lär sig om biblioteksväsendet utanför Nordamerika. Hur fungerar tillgängligheten för användare med funktionsnedsättningar när biblioteket är obemannat, frågar studenterna. Jag har inget bra svar och inser att det finns mycket mer att utforska om användningen av bibliotek med obemannade tider.

Bibliotekarier på film

På universitetsområdet finns många bibliotek och i fakultetsbyggnaden där jag har kontor har biblioteks- och informationsvetenskap ett bibliotek som enbart studenter i ämnet har tillgång till. Här finns givetvis akademisk litteratur som är relevant för studenterna och forskarna på fakulteten, men också en hylla med böcker och filmer som det drivs censurkampanjer mot och en utställning med sällsynt material.

Bland de roligare inslagen i biblioteket är samlingen med filmer och musik som olika sätt anknyter till bibliotek eller bibliotekarier, varav flera filmer är i klassiskt vhs-format. Jag har inte möjlighet att titta på dem eftersom jag saknar både vhs- och dvd-spelare, men att läsa baksidestexterna är underhållningsvärde nog.

Tiden går fort. Efter att ha arbetat intensivt i tretton dagar är det dags att lämna Kanada och UWO för den här gången. När jag sitter på bussen från London mot Torontos flygplats snurrar det av intryck i huvudet. Jag har fått möjlighet att diskutera min forskning och sätta den i en större internationell kontext och utkastet till ett nytt kapitel i min avhandling är precis färdigt. Det har varit oerhört lärorikt, även om jag just där och då är för trött för att organisera mina tankar tillräckligt för att konkretisera hur. Men jag vet att jag är oerhört tacksam över alla möten jag har haft med både doktorander och seniora forskare och jag är övertygad om att jag kommer att träffa flera av dem på konferenser framöver. Dessutom har jag mobilen full av bilder på skunkar, murmeldjur, jordekorrar och svarta ekorrar. Min dotter kommer bli nöjd.

/Lisa Engström

Doktorand, Institut for Informationsstudier, Köpenhamns Universitet